

Økologi & Bæredygtighed

Formål og baggrund

Udviklingsområde (overskrift)	Økologi & Bæredygtighed
Nu-situation (kort beskrivelse)	<p>Tuse Næs er en naturskøn halvø, med skov- og vigområde kategoriseret som Natura- 2000 område, to statsskove, en frøskov samt mange mindre naturområder og øvrig beskyttet natur.</p> <p>På nuværende tidspunkt er der ikke mange initiativer i forhold til Økologi og Bæredygtighed på Tuse Næs. Der er en håndfuld mindre økologiske landmænd og et ukendt økologisk omlagt areal. Landbruget er præget af intensiv kød –og foderproduktion.</p> <p>Spirefestivalen tænker i bæredygtighed og økologi og er en kulturevent med dette værdisæt.</p> <p>Dagligvarer købes i Brugsen som har et lille udvalg af økologiske og lokale varer.</p> <p>Turlandet bruger bæredygtighed i markedsføringen af foreningen og Tuse Næs som attraktivt naturområde. Bl.a. med gratis lånecykler.</p> <p>Der findes to fællesdrevne køkkenhaver på Tuse Næs.</p>
Ønsket tilstand inden for en tidshorisont på 5 år (kort beskrivelse)	<ul style="list-style-type: none"> • At se Tuse Næs' natur som Holbæks lunge og borgernes rekreative sted • At sætte fokus på økologi og bæredygtighed både for Tuse Næs' faste beboere, sommerhusgæster, turister og erhvervsliv. • At hjælpe til at kunne udvikle en langsigtet strategi for området med naturen som omdrejningspunkt, og økologi og bæredygtighed som værdisæt. • At igangsætte initiativer som et startskud til en langt mere langsigtet handlingsplan.
Hvilket tema i Planstrategien understøttes?	<p>Økologi og bæredygtighed understøtter alle tre temaer i Holbæk Kommunes planstrategi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokal udvikling • Bosætning • Grøn og Bæredygtig Kommune

Udvikling

Nr.	Hvad ønskes udviklet?	Hvordan skal det gøres?	Håndtering af evt. udfordringer
1.	At omlægge så meget landbrugsareal som muligt til økologi - samt holde landbrugsbedrifter og jord på lokale hænder.	En lokalejet eller kommunal jordbrugsfond som på sigt er i stand til at opkøbe især mindre landbrugsejendomme/jord.	Vil kræve kapital som enten enkelte investorer vil gå ind i, kommunen eller f.eks. andelstanken – en slags folkeaktier til opkøb og omlægning af jord og bedrifter på Tuse Næs. "Andelsgårde" kunne også være en mulighed.
2.	Skabe et overblik over hvad behovet og forbruget er på Tuse Næs. Etablere egne energikilder (selvforsyning) eller samarbejde med andre.	For at skabe overblik er kommunen nødt til at gå med i et større researcharbejde.	

3.	Skabe overblik over varmekilder samt rådgive borgere i forhold til energirenovering/udskiftning af eksisterende varmekilder. Sigte mod brug af f.eks. fælles geotermi-anlæg.	Borgere på Tuse Næs benytter en blanding af forskellige varmekilder. Research og viden skal til for at danne overblik over disse.	
4.	Et videnscenter/moderskib for bæredygtighed på Tuse Næs. Et fysisk sted som fungerer som rådgivende central og showroom.	Et fysisk centralt placeret sted med mulighed for lidt jord omkring. Driften skal struktureres – evt. ansatte.	Kræver investering i et sted samt opbygning/etablering. Fondssøgninger kunne være en mulig økonomisk løsning. Deltagelse fra kommunen.
5.	Naturen som varemærke – fælles brand for Tuse Næs.	Alle producenter på Tuse Næs – om det er ting, fødevarer eller lign – opfordres til at udvikle et varemærke (logo/navn) som kan markedsføre Tuse Næs.	Samarbejde mellem alle producenter – evt. en mindre styregruppe som udvikler navn/logo/ /koncept. En grafiker skal bruges til at håndtere f.eks. logo.
6.	Beskyttelse af områder med særlige drikkevandsinteresser	Undgå at sprøjte i en større radius end den lovmæssigt vedtagne for at sikre fortsatte rene drikkevandsboringer.	Opbakning fra landmænd som ejer jorden oven på drikkevandsinteresserne.
7.	Større biodiversitet på Tuse Næs	Fx: Barjordstriber, insektvolde, reetablere diger, læhegn/skel. Skovarealet øges så mere CO2 kan optages. Flere grønne korridorer. Særligt fokus på følsomme naturområder så de beskyttes mod kvælstofpåvirkning (særligt Natura 2000 Udby Vig)	Opbakning og vilje fra landmænd/lodsejere til at etablere f.eks. barjordsstriber, insektvolde, læhegn, diger osv. Øgning af skovareal kræver kommunens deltagelse, måske også private lodsejere. Bedre plejeplaner og mere samarbejde imellem de forskellige administrationer i kommunen.
8.	At tilstræbe mindre kødproduktion (pga. klimabelastningen) og mere planteavl/fødevarer samt en balanceret foderproduktion som passer til den mindre kødproduktion.	Nedbringe dyreholdet/kødproduktionen på Tuse Næs. Producere flere lokalt afsatte fødevarer samt mindre foderproduktion til lokalt mindre dyrehold.	Vil kræve stor velvilje samt nytænkning for landbruget på Tuse Næs. Nye retningslinjer/lovgivning vil sandsynligvis komme fra Christiansborg.
9.	Farmers Market- evt. også som en bådforbindelse til Holbæk i sommerhalvåret ("pæreskude").	F.eks. hver søndag i sommerhalvåret på Brugsens p-plads mødes lokale fødevarerproducenter og sælger deres varer.	Kan bruges som incitament til at skabe flere fødevarerproducenter på Tuse Næs. Undersøge om der er interesse fra producenter, Brugsen og andre.

			Støtte op om eventuelle nye iværksættere inden for fødevarereproduktion.
10	Økologiske bæredygtige bofællesskaber ud fra tanken "Micro-living" og minilandbrug. Understøtte flere familiefællesskaber.	Nybyggeri med fokus på mindre plads i den personlige bolig, flere fællesfaciliteter samlet et centralt sted i forhold til boligmassen. Til familiefællesskaber kunne bruges de gamle nedlagte gårde med flere længer.	Bosætningsarbejdsgruppen vil bedre kunne vurdere udfordringer her. Fondsansøgninger til istandsættelse/ombygning.
	En udvidelse af arb.gruppen vil give mange flere ressourcer til at gennemføre projekter.		

Afvikling

Nr.	Hvad ønskes evt. afviklet?	Hvordan skal det gøres?	Håndtering af evt. udfordringer
1.	Gamle vindmøller på Tuse Næs	Tages ned	Økonomi og hvem har ansvaret?
2.	Den intensive kødproduktion på Tuse Næs foreslås minimeret for at sænke klimabelastningen og forbedre naturområderne på halvøen.	Omlægning til planteavl (fødevarer) eller økologisk drift.	Fundamental omstilling af landbruget som sandsynligvis skal komme fra lovgivere.

Plan

År	Opgaver ¹	Ressourcer ²	Kommunikation ³
2019	Punkt 1: Undersøg muligheden for en jordfonde til opkøb/omlægning af jord. Punkt 6: Bedre beskyttelse af områder med særlige drikkevandsinteresser + mere og bedre biodiversitet.	En styregruppe som påtager sig research, kontakt til kommunen og jordfonde. Ca. 40 arb. timer. En initiativgruppe gerne bestående af landmænd og lokale foreninger (f.eks. Turlandet, Miljøforeningen). Ca. 20 arb. timer	Undersøge interessen i lokalbefolkningen – f.eks. via borger/infomøde Facebookgruppe Et møde med lodsejere og kommune. Kommunen inddrages i forhold til skovrejsning/rådgivning.
2020	Punkt 2+3: Undersøge fakta om forbrug og ressourcer på Tuse næs.	En styregruppe som påtager sig research, kontakt til kommunen, undersøger demografi og forbrug.	F.eks. via en områdeinddeling af Tuse Næs – hvem bruger hvad, er tilsluttet hvad osv.

¹ Hvilke opgaver prioriteres i de enkelte år?

² Hvilke ressourcer (frivillige timer og/eller penge) skønnes der behov for at skaffe til opgaverne?

³ Hvilken kommunikation skønnes der behov for til at støtte op omkring de planlagte opgaver?

	<p>Projektbeskrivelse og langsigtet strategiplan. Punkt 4: Gennemtænke og lave projektbeskrivelse for et "Videnscenter for bæredygtighed".</p> <p>Punkt 10: Økologiske bæredygtige bofællesskaber – samarbejde med bosætningsgruppen</p> <p>Punkt 5: Et fælles logo/brand udarbejdes af grafiker. Interessen undersøges hos lokale erhvervsdrivende.</p>	<p>Ca. 100 arb. timer En styregruppe som udarbejder projektbeskrivelse og laver research. Ca. 50 arb. timer.</p> <p>Bosætningsgruppen foreslås at indtænke økologi og bæredygtighed i nogle af deres projekter/tiltag.</p> <p>Et møde med erhvervsdrivende, samt grafiker-timer. Ca. 25 arb.timer.</p>	<p>Undersøge interessen i lokalbefolkningen samt hos kommunen. F.eks. via borger/infomøde</p> <p>Markedsføring af økologiske/bæredygtige bofællesskaber og Tuse Næs som naturskønt område. Kommunikationen skal række ud over Tuse Næs.</p> <p>F.eks. en fælles facebookgruppe/webisode som samler erhvervsdrivende og produkter.</p>
2021	Punkt 8: Mindre kødproduktion/mere planteavl	En omlægning af landbrugsdriften er påkrævet og vil tage tid. Evt. økonomisk incitament fra lovgivere.	Udbrede viden/kommunikere omkring nødvendigheden af at producere/spise mindre kød.
2022	Punkt 7: Større biodiversitet. Møde med lodsejere og foreninger som har interesse i naturen.	F.eks. møde mellem Turlandet, Miljøforeningen, lystfiskere, vandrelaug, landmænd, skov- og naturstyrelsen og andre.	Udbrede viden om biodiversitetstiltag, faglige input/rådgivning fra professionelle.
2023	Punkt 9: Farmers market. Undersøge interessen i lokalsamfundet. Hjælpe iværksættere i gang med nye initiativer.	Lokale erhvervsdrivende, Brugsen og borgere. Lokal mentorordning til nye iværksættere.	Fælles kommunikation via facebook/web til borgere + erhverv. Iværksætterhjælp fra kommunen?